

Beste donateurs, sponsors, vrijwilligers, subsidieverstrekkers en belangstellenden,

Het wordt al een traditie: deze nieuwsbrief waarin wij u informeren over de ontwikkelingen in het afgelopen jaar en de verwachtingen voor het komende jaar.

Foto: Hans Hendriks

2021 stond in het teken van investeringen op het gebied van duurzaamheid en de bouw en ingebruikname van de loods naast de molen door de Erfgoed Klus Brigade. Maar er is natuurlijk meer te vertellen.

EEN NIEUW PRODUCT: KIPPENVOER!

Begin dit jaar kregen wij onder meer van Hans Hendriks van Gastgalerie Ankomme in Winterswijk de vraag of wij een ambachtelijk kippenvoer zouden kunnen produceren. Brunsveld Diervoeders uit IJzerlo had een bijzonder recept met meer dan tien ingrediënten, en had wel belangstelling voor samenwerking. Resultaat: het Venemansmolen Pluimveemengsel! Het mooie van ambachtelijk malen is dat we met de hand de grofheid van het product kunnen bepalen. Als de twee molenstenen (loper en ligger) dicht op elkaar liggen, ontstaat een fijn mengsel. Als je de afstand vergroot, wordt het mengsel grover. Vergelijk het met een pepermolen in de keuken. Tijdens het malen kan de molenaar met een stok en een houten constructie met contragewichten, de bovenste rond-

draaiende molensteen (de loper) omhoog en omlaag bewegen. Zo bepaalt hij de grofheid van het maassel. Ook de snelheid waarmee het te malen product wordt toegevoerd, wordt handmatig geregeld.

Het bijstellen van de 'schuddebak' die de aanvoersnelheid bepaalt, gebeurt in vrijwel elke molen letterlijk met 'houtjes & touwtjes'. Hoe schuiner de bak staat, des te sneller valt het te malen product tussen de stenen, en des te meer wordt er per uur gemalen. Met deze ambachtelijke manier van malen heb je een goede controle over het eindproduct. Terwijl je in de gaten houdt hoe het gemalen product eruit komt en in de zak verdwijnt, kun je voortdurend de aanvoersnelheid van het te malen product en de grofte van het maassel bijstellen. Zo creëer je voor de kippen een mooie 'bite'. Maar met alleen een mooie bite ben je er nog niet: het moet ook een goede smaak hebben.

Zoals gezegd bevat het recept van Brunsveld ruim tien ingrediënten. Een deel moet gemalen worden en een ander deel wordt alleen bijgemengd.

Voor dat laatste gebruiken we een oude mengmachine, die op de zolder van de dieselmalderij staat.

Onze oude dieselmotor uit 1935 drijft via een lange as, houten tandwiel-overbrengingen en riemen deze zg.

bestanddelen van het voer.

mengketel aan. Tijdens het mengen wordt sojaolie toegevoegd, opdat de mineralen en overige kleinere ingrediënten zich goed binden aan de grovere

Het kippenvoer is te koop tijdens onze openingsuren. Het wordt ter plekke in de gewenste hoeveelheid afgewogen, of u nu één kg of (veelvouden van) 20 kg wenst.

In Gastgalerij Ankomm'n bakt Anita heerlijke taarten en andere lekkernijen met eieren van eigen kippen die gevoerd worden met het Venemansmolen kippenvoer.

Benieuwd hoe kippenvoer smaakt nadat het bewerkt is door de kip, en verwerkt is door Anita? Proef het in Gastgalerij Ankomm'n!

De meeste foto's bij dit artikeltje zijn afkomstig van Hans Hendriks. Hans heeft ook een filmpje gemaakt over hoe het idee is ontstaan, hoe het product wordt geproduceerd en wat er mee gebeurt. Het filmpje is te zien op onze website www.venemansmolen.nl (via 'Nieuws').

ZELF MET DE HAND MALEN

Het was een lang gekoesterde wens om in de expositieruimte bij de molen kinderen (én volwassenen) zelf te laten ervaren hoe je van graan meel maakt.

Daarvoor moest een zg. 'kweern'

worden aangeschaft. Een kweern bestaat (net als bij 'echte' molens) uit een draaiende steen - de loper - en een vastliggende steen, waarbij de loper met de hand gedraaid wordt.

Via het gat in het midden van de draaiende steen wordt het te malen product toegevoegd, niet via de schuddebak zoals in de molen, maar gewoon met de hand. Door de bovenste steen, de looper, over de stilstaande onderste steen, de ligger, te draaien, wordt het graan vermalen en komt het er aan de onderkant van de kweern uit. (Foto's o.a. van Stan Bouman.)

Dankzij de bijdrage van een van onze Winterswijkse bedrijven, Sjoerd Frielink Multidiensten, hebben wij een kweern kunnen aanschaffen. Voor de kinderen die de expositieruimte bezoeken blijkt het een schot in de roos. Soms zijn ze er bijna niet bij weg te slaan, of smeken ze hun ouders om ook zo'n ding aan te schaffen...

DE WILDE-BLOEMENTUIN ROND DE VENEMANSMOLEN

waarmee een deel van het terrein is ingezaaid. Het mengsel heet 'Venemansmolen Bloemenmengsel'.

Vorig jaar heeft Jansen Zaden uit Winterswijk voor ons een bloemenmengsel samengesteld,

Omdat de bloemenpracht bij veel voorbijgangers erg in de smaak viel, hebben we aan de andere kant van de molen, bij de dieselmaalderij en zichtbaar vanaf de rondweg, een tweede stuk grond met het bloemenzaad ingezaaid. De bloemen doen het hier prima, want deze wilde bloemen gedijen het best op een arme grond.

Foto: Stan Bouman

ERFGOED KLUS BRIGADE: LOODS GEBOUWD EN IN GEBRUIK GENOMEN

In de nieuwsbrief van vorig jaar hebben we verteld dat er een begin was gemaakt met de bouw van een loods voor en door de Erfgoed Klus Brigade.

ERFGOED
KLUS BRIGADE

De vrijwilligers van de Erfgoed Klus Brigade maken het mogelijk dat kleine stukken cultureel erfgoed die kostbaar onderhoud nodig hebben, niet worden gesloopt, maar bewaard kunnen blijven. Denk aan oude kippenhokken, waterputten, puthalen voor een waterput, grote hekken etc. Doordat de Erfgoed Klus Brigade de bouw van de loods zelf ter hand kon nemen, kon er veel worden bespaard op arbeidskosten. Een tweede grote besparing kon worden

gerealiseerd door gebruik te maken van afvalmateriaal, bijvoorbeeld uit de sloop van andere gebouwen: het zogeheten circulair bouwen en het 'oogsten' van materiaal. Zo zijn de staalconstructie en de balken van gebruikt materiaal, en zijn de pannen geogst.

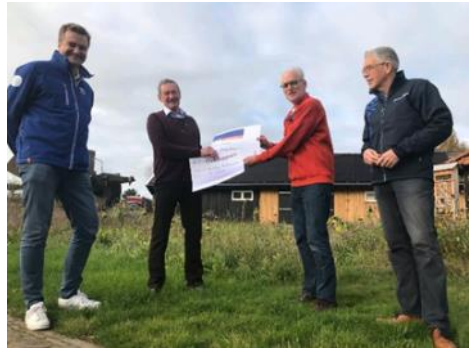
De wanden aan de buitenkant zijn afgetimmerd met afvalhout dat anders zou zijn verwerkt in bijvoorbeeld spaanplaten.

Foto: Stan Bouman

Uit veel afvalhout kunnen geen brede rechte planken worden gezaagd, maar wel voldoende smallere, al zijn die vaak ook niet over de hele lengte even breed. Door de soms wat taps toelopende planken op de juiste wijze naast elkaar te zetten, wordt uiteindelijk toch een speels en mooi recht resultaat bereikt. Het is weliswaar meer werk, maar daar staat een grote kostenbesparing tegenover. Dat was ook nodig om het allemaal financieel haalbaar te maken. Aan de haalbaarheid heeft ook de RABO-bank een substantiële bijdrage

geleverd: eind november mochten de Erfgoed Klus Brigade en de Venemansmolen een cheque van € 10.000,= in ontvangst nemen!

Ook kregen wij van heel veel bedrijven uit de omgeving bijdragen in natura. Zo is het uiteindelijk gelukt om de bouw rond te krijgen. Alle deelnemende bedrijven staan vermeld op de borden die op ons terrein langs de rondweg staan. De borden zelf zijn ook een bijdrage in natura!

De bedoeling was om al deze bedrijven eind november uit te nodigen op de Venemansmolen. De coronamaatregelen gooiden helaas roet in het eten, maar er is al een nieuwe datum gepland in 2022.

Foto: Wilma Fransen

Heel
veel
dank!

Op verzoek van de gemeente Winterswijk heeft de Erfgoed Klus Brigade een twintigtal insectenhotels gemaakt, zoals er ook een op het terrein van de Venemansmolen staat. Deze insectenhotels hebben hun weg gevonden in alle buurtschappen van Winterswijk.

Een kijkje in de werkplaats van de Erfgoed Klus Brigade (foto's: Wilma Fransen).

't SPIEKER

(VOORHEEN DE KOFFIEKAMER GENOEMD)

Deze ruimte is iets vergroot en met medewerking van onze bijna-buur, De Struker Keukenmeesters, van een nieuw keukenblok voorzien.

Het plafond van 't Spieker is afgelopen jaar geïsoleerd en het dubbel glas vervangen. De verwarmingsinstallatie van deze ruimte is een van onze aandachtspunten op het gebied van duurzaamheid. Het is ook een lastige: vollédige elektrificatie van de verwarming met een warmtepomp of stralingspanelen is riskant, want dan voldoet onze standaard 3*25A elektriciteitsaansluiting mogelijk niet meer. Een eventueel benodigde verzwaring van de capaciteit zou ons elk jaar bijna 800 euro

extra kosten.

Wij hebben dankzij de RABO-subsidie al wel een stap kunnen zetten met de aanschaf van acht stralingspanelen. Toch zal er ook heteluchtverwarming bij moeten komen als basisvoorziening.

De vrijwilligers van de Erfgoed Klus Brigade zitten ook regelmatig in 't Spieker, waardoor deze ruimte nu dubbel zo vaak in gebruik is. Dat kon de oude koffiemachine niet meer bolwerken. Wederom met dank aan een van onze sponsors, Starckerode Koffie & Service BV, hebben wij voor een zacht prijsje een professionele tweedehands koffiemachine kunnen kopen. Wij kunnen de bezoekers van de Venemansmolen nu een ruimere keuze aanbieden, met onder meer cappuccino, chocomelk en mokka. Er gaat inmiddels heel wat meer koffie doorheen dan een jaar geleden!

In 't Spieker kunnen bezoekers ook terecht om pannenkoekenmeel en diverse soorten cakemeel te kopen. Deze producten malen we niet zelf, maar komen van korenmolens de Vier Winden in Vragender. Zo helpen we elkaar.

Foto: Wilma Fransen

Soms bakt buurvrouw José of een van de vrijwilligers een (werkelijk heerlijke) taart van deze producten. In dat geval kunnen we koffie met gebak aanbieden in 't Spieker!

En natuurlijk verkopen we vanuit de witte kast in 't Spieker ook het Venemansmolen Bloemenmengsel.

NIEUWE MOLENVERLICHTING

Vanaf zonsondergang tot half elf 's avonds wordt de molen verlicht. Met wat rekenen puzzelwerk kwamen we tot de conclusie dat de verlichting van de molen zo'n beetje de helft van ons

Foto: Wilma Fransen

elektriciteitsverbruik opslokte... Vervanging door LED-verlichting ligt dan voor de hand. Maar in de oude schijnwerpers konden we niet zomaar andere lampen zetten. Er moesten nieuwe schijnwerpers worden aangeschaft. Dankzij een gemeentelijke subsidie was dat financieel te doen. De besparing op de verlichting is nu waarschijnlijk zo'n 1.500-2.000 kWh per jaar. Dat komt overeen met ongeveer de helft van het elektriciteitsverbruik van een gemiddeld huishouden. We gaan wel zo'n 100 kWh per jaar inleveren door de molenverlichting niet langer om half elf, maar pas om half twaalf uit te zetten. Dat kan met deze energiezuinige verlichting nu wel uit...

ONZE DUURZAAMHEIDSAANPAK

Dit zijn onze zeven duurzaamheidsinitiatieven.

1. Op de loods van de Erfgoed Klus Brigade zijn 27 zonnepanelen geplaatst.
2. Op het gebied van de 'bloemetjes en de bijtjes' hebben we het Venemansmolen Bloemenmengsel en de insectenhôtels van de Erfgoed Klus Brigade.
3. De loods van de EKB is circulair, dus CO2-arm, gebouwd.
4. 't Spieker is geïsoleerd en van nieuwe verwarming voorzien.
5. De molenverlichting is vervangen.
6. Er wordt op dit moment gewerkt aan nieuwe verlichting in de expositieruimte. Daar willen we 80% besparing bereiken door LED-verlichting te gebruiken.
7. We willen ook graag de isolatie en verwarming van de Graansilo aanpakken. Vooral die verwarming vormt technisch en financieel nog wel een uitdaging.

En er blijft altijd meer te wensen. Zo onderzoeken we of het zinvol is een kleine windmolen te plaatsen, of een zg. 'airturb', een soort wokkel op een paal. Dan kunnen we naast zonne-energie ook energie uit wind halen. We zijn er nog niet uit of het een rendabele investering voor ons is en hoeveel kWh dat gaat opleveren. Het past natuurlijk wel mooi bij elkaar, zo'n kleine windmolen bij een grote korenwindmolen. Het is ook te overwegen een grote dynamo in de kap van de korenmolen te zetten. Dat is al bij enkele molens gedaan. Probleem is echter, dat je dan alleen elektriciteit hebt als de molen draait. En om de molen te laten draaien moet er een molenaar aanwezig zijn. Bovendien kan niet tegelijkertijd graan worden gemalen. Met maar een paar honderd productieve uren per jaar is het weinig rendabel. Op het gebied van zonnepanelen, verwarming van 't Spieker en mogelijk ook de kleine windmolen of airturb is Hans Huls van Huls Duurzame Energie ons erg vriendelijk gezind!

Alle duurzaamheidsinitiatieven bij elkaar waren voor de gemeente Winterswijk aanleiding om ons in december 2020 een duurzaamheidsprijs toe te kennen.

Foto: Wilma Fransen

Op bovenstaande foto reikt (inmiddels oud-) wethouder Tineke Zomer ons de prijs in 't Spieker uit.

ECOTOURS VAN START GEGAAN

Afgelopen herfst vonden de eerste Ecotours plaats in Winterswijk: een rondrit waarbij mensen met elektrische buggy's langs een aantal voorbeelden van duurzaamheid gereden worden en uitleg krijgen. Natuurlijk worden daarbij de coronamaatregelen in acht genomen...

Wij denken dat we een leuk verhaal hebben voor de Ecotour. Een mooi stuk historie ook, beginnend in de vijftiende eeuw met de eerste molen die hier stond. Aan de hand van de oude dieselmotor in de dieselmaalterij stippen we ook een stukje industriële revolutie aan. In de maalderij vertellen we over onze zeven duurzaamheidsinitiatieven.

Het moet wel passen binnen een korte rondleiding van een half uur, dus we kunnen niet alles vertellen. Overigens is het verhaal, eventueel in meer uitgebreide vorm, ook interessant voor bezoekers van de molen die geïnteresseerd zijn in energietransitie!

GRAANSILO EEN SCHIETTENT GEWORDEN?!

Zo erg is het nu ook weer niet... Door de coronaperikelen kon de Graansilo ook dit jaar weinig verhuurd worden voor feestjes en partijen (incidenteel nog wel voor vergaderingen). Hierdoor viel een belangrijke inkomstenbron voor de Venemansmolen weg. In 2020 was er een tegemoetkoming vanuit de overheid om deze gemiste inkomsten te compenseren, maar in 2021 niet meer. Een stevige aderlating voor ons.

De horeca heeft het in deze tijden ook zwaar. Daar wordt de omzet mede beperkt doordat het moeilijk is geworden om aan personeel te komen. Gevolg is dat het Winterswijkse verenigingsleven hier en daar haar onderdak kwijtraakt. Zij zijn soms in verhouding tot de omzet die zij genereren te arbeidsintensieve klanten geworden. Na overleg met de gemeente kregen wij toestemming om schietverenigingen die niet meer in de reguliere horeca terecht kunnen, onderdak te geven in de Graansilo. Het vergt wel weer wat (schaars beschikbare) vrijwilligersinzet van onze kant. De schietverenigingen gebruiken de ruimte op basis van zelfbediening, en plaatsen ook zelf de schietkasten voor hun 'wapengekletter'. Na gebruik ruimen ze alles weer netjes op. Het scheelt de verenigingen in de kosten, en voor de Venemansmolen zitten de verdiensten in de marge op de consumpties. Beste schutters – neem er nog een!

DE FINANCIËN: 'T KEN NET...

Een jaar met zeer beperkte inkomsten uit de Graansilo, en zonder overheidscompensatie daarvoor, is niet bepaald een jaar waar de penningmeester blij van wordt. Van de gemeente kregen we nog wel een bijdrage in het kader van het Crisis- en Herstelbudget. Dankzij de besparingen op energie, en de inkomsten uit donaties en vrijwillige bijdragen, hebben wij de kosten en uitgaven toch redelijk in balans kunnen houden.

Met de ingebruikname van de loods ontstaat er vanaf dit jaar een post afschrijvingen en onderhoud. Wij verwachten met de verhuur van de loods aan de Erfgoed Klus Brigade en met de ontplooiing van nieuwe activiteiten op ons complex, een sluitende begroting voor dit jaar en de komende jaren te kunnen behalen. Dat is in de huidige tijd niet gemakkelijk, maar met de (financiële) steun van onze partners en het vele werk van de vrijwilligers hebben wij als bestuur er alle vertrouwen in. Zonder die bijdragen kan de Venemansmolen niet doorgaan...

VRIJWILLIGERSWERK, 'MOOI WARK'

Onze vrijwilligers zijn van cruciaal belang om het molencomplex in stand te houden. Zonder vrijwillige molenaars geen functionerende molen. Zonder vrijwillige schilders zag het er allemaal niet zo strak uit.

Zonder groenploeg geen geschoren heg en gemaaid gras. Zonder scheepswerktuigkundige geen draaiende dieselmotor als cultureel erfgoed. En onze elektriciën heeft ook bergen werk verzet, mede in het kader van de energietransitie.

Het is leuk werk met een gezellige club mensen die goed samenwerken, en er kan vaak gelachen worden. Toch komen we nog steeds mensen tekort.

Assistentie bij het reilen en zeilen van de Graansilo is broodnodig. Te veel komt nu neer op één persoon. De Graansilo is voor ons belangrijk qua inkomsten en heeft ook een maatschappelijk belangrijke functie.

Het rondleiden van bezoekers op de zaterdag en/of zondag is leuk en dankbaar werk. Als de molenaars bezig zijn met het

malen is er veel te zien, maar we hebben nu niet genoeg mensen om bezoekers te begeleiden.

Bent of kent u iemand met interesse in een van deze functies? Neem vrijblijvend contact met ons op!

DE VOORUITZICHTEN

Wij onderzoeken de mogelijkheden van subsidie uit het Leader Achterhoek fonds, omdat we samen met de Erfgoed Klus Brigade de molen een (nog) belangrijkere plaats in de samenleving willen geven. Denk aan educatie en voorlichting aan jeugd en volwassenen op het gebied van energietransitie. Vooral de jeugd willen we dingen laten doen (elektronische spelletjes) en maken (techniek) om te laten zien hoe iets werkt. Ideeën in een pril stadium, maar wie weet!

Verder hopen wij dat de Graansilo weer volledig ingezet kan worden als ruimte waar mensen hun familiefeest in grotere kring kunnen vieren. Het zal allemaal afhangen van de coronamaatregelen... Eén ding staat vast: het bezoek aan de molen blijft gratis. Iedereen is welkom, ook in onze expositieruimte en unieke dieselmaalderij.

TOT SLOT

Wij hopen u met deze nieuwsbrief een indruk te hebben gegeven hoe uw bijdragen helpen om de molen in stand te houden en te verduurzamen.

Nogmaals zeer hartelijk dank aan u allen!

**Wij wensen u
en de uwen
een prettige
jaarwisseling en
een goed en gezond
2022 toe.**

Bestuur Venemansmolen

